

Paardenhaar wikkelen

EEN IN VERGETELHEID GERAAKTE TECHNIEK

Naast huiden en koorden maakt Lene Zachariassen van Skrugga (zie voorgaande artikel) buitengewoon fijne werkstukken waarin paardenhaar op een speciale manier is verwerkt. Voor deze techniek is weinig materiaal en gereedschap nodig. Het is niet moeilijk als uw vingers eenmaal aan het springerige materiaal zijn gewend. In een dag tijd kan al een leuk project worden gemaakt, bijvoorbeeld een sleutelhanger.

Sleutelhanger, een eerste werkstuk met enkel open wikkelingen.

Het maken van decoraties van paardenhaar is eeuwenoud. De Moren introduceerden deze techniek in Spanje. De Spanjaarden brachten hem naar de Nieuwe Wereld. Daar hebben Mexicanen, cowboys en indianen er verder mee geëxperimenteerd. Omdat de techniek erg arbeidsintensief is, werd het al snel een bezigheid in de staatsgevangenissen van de Verenigde Staten. Gedetineerden hadden tijd genoeg en leerden elkaar de trucs. Door middel van bewaard gebleven producten kan de link naar gevangenissen in de westelijke staten tot het midden van de 19e eeuw worden getraceerd. De Amerikanen kennen de techniek onder de naam *horsehair hitching*. Een Nederlandse naam is er niet. Afgaande op de structuur is de benaming 'paardenhaar wikkelen' toepasselijk. Meerdere verticale draden omwikkelen immers om beurten een horizontaal, in de rondte lopend koord. Hierbij wordt als hulpmiddel gebruik gemaakt van een houten ziel (zie tekening 1).

Van enkele haren van de staart van een paard wordt een zogenoemde knoopbundel gemaakt (*pull* in het Engels). Met een aantal van deze bundels worden slagen gelegd om het spiraalsgewijs om de ziel verlopende koord. Steeds vindt de verplaatsing van de verticale elementen over twee horizontale plaats en daarna onder het laatste horizontale element door terug naar boven. De houten ziel wordt gebruikt om het werk op maat te houden. Als het werk klaar is, wordt de houten ziel verwijderd. Zo ontstaat er een holle, stijve slang. Indien gewenst kan deze geplet worden met vocht en warmte. Het resultaat is ijzersterk. In Europa zijn de bekendste toepassingen horlogekettingen. In de VS werden vooral broekriemen, paardenhoofdstellen en -teugels, hoedenbanden, rijzweepjes en sieraden gemaakt. Peter Collingwood beschrijft de methode in zijn boek *Textile and Weaving Structures* naar aanleiding van een Nigeriaanse vliegenkwast. De laatste jaren is er een opleving in belangstelling voor paardenhaar verwerken.

